

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX., ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjal ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Adatok halaspiacaink szervezéséhez.

(Folyt. és vége.)

A vármegyék alispánjainak felhívására számos rendezett tanácsú város és nagyközség is nyilatkozott a szóban forgó ügyben; az általuk szolgáltatott adatokból közöljük a következőket:

Bars vármegyében Ujbánya város hajlandó haltenyésztést berendezni, a mennyiben az ügy czélszerű megoldása végett szakértőt kap.

Bihar vármegyében Ánt, Árpád, Belényes, Rojt, Sarkad és Váncsod községek kérnek szakértőt az általuk megjelölt kisebb-nagyobb területeknek halászati czélokra leendő felhasználása érdekében szükséges tervek elkészítésére.

Brassó megyében a haltenyésztést és fogyasztást illetőleg csupán Brassó város jöhet figyelembe, hol a halásztséglelet ez idő szerint aránylag olcsó árakon az ottani kereskedők elégitik ki. Évente mintegy 300 q. friss halat értékesítenek, a melyekből 100 q.-t Románia, 200 q.-t pedig a környékbeli vizek szolgáltatnak.

Csanád vármegyéből Makó város nyilatkozott, jelezve, hogy jelenlegi halszükséglete drágább élőanyagban mintegy 50 q., olcsóbb fajta friss halakban pedig 50—60 q.-ra tehető. Minden kis részben a Marosból, nagyobb részt azonban vidékről szállítva kerül piacra. A halfogyasztás emelése és ezzel a folyton emelkedő húsárak ellensúlyozása végett nagyobb szabású halasgazdaság létesítését a város kívánatosnak tartja s abban a véleményben van, hogy azzal a halfogyasztást megtízszerezni lehetne.

Bács-Bodrogh vármegye területéről Zenta város azt közli, hogy piacán az előző évben 47 q. keszeget és 93 q. élő pontyot, harcsát, márnát, süllőt és kecséget értékesítettek. Ama területeken, melyek haltenyésztésre alkalmasak, már is folyik ilyen üzem, a mennyiben azokat a Zentai halászati részvénytársaság 25 évre vette bérbe e czélból.

Zombor város tanácsa odanyilatkozik, hogy a halértékesítés dolgában felesleges minden lépés, a mennyiben a város szükségletét a szomszédos Apatin és Monostorszeg községek úgy elégitik ki, hogy hiány alig tapasztalható. Nagyobb kereslet csakis karácsony és húsvét ünnepek alkalmával mutatkozik, de a mikor a szállítás is megfelelő. A tisztelt tanács annyira meg van elégedve a helyzettel, hogy nagyobb készletek tartását egyáltalán nem kívánja. Megvalljuk, nem egészen osztjuk a város bölcseinek eme vélekedését, nem pedig azért, mért tapasztalásból állítjuk, hogy a szerb húsvéti ünnepek előtt másodrendű ponty 2 K 40 f-rel volt értékesíthető. Nos, a hol ezt az árút így fizetik, ott nem igen lehetnek bővében a halaknak!

Esztergom vármegye alispánja azt jelenti, hogy a vármegye járásait hallal a Duna folyó és Esztergom város látja el. Ez utóbbi annyiban, hogy a közel jövőben 218 kat. holdnyi területen rendszeres tógazdaságot állítanak.

Háromszék vármegyében az általánosan tapasztalható halhiányt Brassóból és Romániából fődözik olyan magas árakon, hogy csak a vagyonosabb osztály juthat halhoz. E miatt Sepsiszentgyörgyön és Kézdivásárhelyen lenne czélszerű haltenyésztést berendezni, előbbi határában mintegy 2 □ km. alkalmas völgy kínálkozik erre.

Máramarosszigeten a város halszükségletét állandó kereskedést folytató halárusok látják el olyan eredménnyel, hogy hatósági beavatkozásra szükség nincs.

Somogy vármegye alispánja azt jelenti, hogy a mennyiben a vármegye területére esik a Balaton és a Dráva, másrészt pedig mert már is szép számmal létesültek tógazdaságok, a halnak behozatala nem képez köz-szükséget.

Gömör vármegyében Dobsina és Nagyrőcze óhajtanak haltenyésztést létesíteni, mint a hol a drágább fajta pisztrángok is rendes fogyasztási piacra lelnek. Rimaszombat ellenben az olcsóbb fajta tömegarú termel-

sére és értékesítésére látszik alkalmasnak. Mindezt szakférfiu lesz hivatva eldönteni.

Komárom vármegyében a mesterséges haltenyésztés ma is magas fokon áll, főleg az Eszterházy grófi uradalmakban, továbbá a primási birtokok egyikén és másikán. Ezekon kívül a Nyitra egyes holtágai s az ármentesítő társulat egynémely csatornai lennének még felhasználhatók.

Pestmegyéből Czepléd város azt jelenti, hogy a város már régebben létesített halastavakat, ahol rendszeres pontyhalászás folyik. A drágább halból szükséglet ily módon jó részében fődözve van. De a város ártézi és csapadékvizekből képződött vizállásokat is halastavakká kívánja alakítani a köznép céljaira szükséges olcsóbb halfajták kitermelésére. A város halszükséglete drágább fajtákból 25—30 q, olcsóbbakból pedig mintegy 40—50 q. Élőhalakat a város saját kezelésében is hajlandó értékesíteni.

Kiskunfélegyházán a 140 hold Péteri-tó, a jóval kisebb Füves-tó és az egészen kicsiny parkbeli tó alkalmasak haltermelésre. Drágább halfélékből a keddi és pénteki hetivásárokon ezidőszerint 2—2 q, az olcsóbb fajtákból pedig 4—4 q-t értékesítenek. Ha azonban a halárak valamennyire apaszthatók lennének, ennél sokkal nagyobb mennyiség is elkélne. Az értékesítésre vállalkozó akad, de sőt hogy a magánspekuláczióknak útját állják, a város maga is hajlandó a közvetítést kezébe venni.

Kiskunhalas város határa bővelkedik kisebb-nagyobb tavakban és mocsarakban, a melyekben most is sok hal akad, kivált kárász. A nagy Sós- és Fehértóban pedig pontyok is szépen vannak, úgy hogy a haltenyésztésnek bőven van tere. A halszükséglet mintegy 60—70 q-ra tehető évenként.

Szentendre városnak mintegy 20 q-ra becsült halszükségletét a város halászbérlője akadálytalanul kielégíti.

Vác, a Duna mellett feküdvén, 120—150 q. felerészben értékesebb és fele részben silányabb halakból álló szükségletét innen fődözi. A halárak igen magasak, mi a fogyasztást jelentékenyen korlátolja. A halértékesítést hajlandó saját kezelésbe venni.

Pozsony vármegye területén fekvő 4 rendezett tanácsú város közül 3 hajlandó a haltenyésztés ügyét fölkarolni, mi e városok szerencsés helyzeti fekvésénél fogva az értékesítést felette megkönnyítené. *Modor* város már 18 év óta termel egy kisebb tóban pontyot s azt lakóinak 1 K áron adja el. A város eme tó felhasználásával kész az értékesítést saját kezelésében végezni. *Szentgyörgy* város ugyane célra 17 holdnyi legelőt ajánl fel. *Nagy-szombat* város halszükségletét mintegy 100 q-ra teszi kizárólag jobb minőségű árúban. A haltenyésztés fokozását közlelmezési tekintetekből szükségesnek tartja. Raktáru a város kész megfelelő helyet adni, de az értékesítést és tenyésztést a szükséges szakismeret illetve alkalmas területek hiányában nem vállalhatja. A város a közvetlen vidék szükségletének kielégítésére is alkalmas.

Vas vármegyében halfogyasztás tekintetében főleg *Szombathely* érdemel figyelmet. Halszükséglete hetenkint mintegy 480 kg. harcsa, ponty, csuka, süllő és fogas.

A város rendelkezik oly területtel, mely haltenyésztésre alkalmas, valamint vízvezetékkel és élővízzel is. Czentrális fekvése mellett az egész vármegye halszükségletét itt lehetne raktározni, mihez képest a kérdés tanulmányozására szakértőre lenne elsősorban szükség.

Zala vármegyében Nagykanizsa városában a városi tanács jelentése szerint 180—200 q olcsóbb és 40—50 q drágább hal kerül piacra. A várost két ottani kereskedő látja el a Drávából és Murából halakkal, olyan olcsón, hogy azzal mesterségesen termelt hal nem versenyezhetne — a jelentés szerint. — Egyébként hely sincsen erre a célra.

Lazacztörténetek.

— A »Halászat« eredeti tárczája. —

Irtta: Jurán Vidor.

IV.

Késő ősszel, mikor a Poprád gyepes partjait befehé-
rítették a korai derek s a víz fölött nehéz ködök
bontogatták szét ibolyás szárnyaikat, mikor fönt a
magas égen vándorludak ékalakja messze tájakra vonult,
hol a fény, a derű még hevíti a szíveket, akkor a
folyó partjai megnépesültek a darócza öltözött egyszerű
emberekkel, kiket a lazac násza lázba ejtett.

A lazaczivás volt a halászesztendő évfordulója.

S a mint észrevétlenül, szinte egyformán múltak az
évek, az évfordulók is egyre szomorúbbak lettek.

A mulandóság szele megcsapta itt is a régi életet s
vele egyszerre tünedezett a régi víz is.

A partokon egyre ritkultak a darócza bujt egy-
szerű alakok, a hullámokban egyre ritkábban vilant
meg a tejes lazac bíborszínű hasi oldala, a víz, az isten-
adta szép fehérarajos víz pedig nem hanyta többé fel-
színre a kristályos hullámok gyöngyöző habját.

Ott fönt, a folyó felső szakaszát mind sűrűbben pisz-
kítottak a gyártelepek szennyves zizeivel, melyek meg-
fertőztették a folyó tiszta árját.

A szomorú változást elsőnek a vérbéli halász vette
észre.

Évek hosszú során át megszokta volt hallgatni a fehér-
arajos víznek azt a csodás zenéjű halk beszédét, mely
a ringó hullámok összecsapódásából, mint lágy szimfónia

szállt föl a mederből; órákhosszat elgyönyörködött a
verőfénynek azon tündéri csillogásán, mely mint óriási
aranyfátyol terült a lankás hullámok tükrére.

És a zárkózott természetű, kevés szavú ember, a ki
otthon szótlanul, csöndesen elvégezte mindennapi mun-
káját, fölélénkült, ha a víz közelébe jutott. Mert hiszen
nem is a falu zsúpfődeles házikói között, hanem a folyó
fűzfabokros partján volt ő igazi elemében.

Ott kénye-kedve szerint elnézegette, hogy az ég át-
tetsző kéksége zománcoz verőfényben miként verődik
vissza a napsugaras vízfenéken. Ott órákhosszat elhall-
gatta az összecsapódó hullámok halk beszédét, a folyó-
ból feltörő, végtelenül finom és soha nem hallott hangok
különös keverékét, sajátos bűgását, melyet csak a
lelke értett meg. Szemei elé tárult a vízi életnek csodá-
latos nyüzsgése, ezernyi változatossága, mely tele van
izgató, titokzatos sejtelemmel.

A vízi birodalom titkait természetesen s józan megfigyelő
tehetségével elemezte, szétbontotta s míg a többi ember
küzködve, vergődve viaskodott a mindennapi élet ezer
bajaival, ő a víz partján nem ért rá saját gondoljaival
bibelődni, mert e csodás világ poézisa megtöltötte szívét
a meglepődés boldog, csöndes harmóniájával.

És mikor az éj szétterítette sötét palástját, mikor a
természet édes álomban szendergett, akkor egyedül
virrasztott a folyó partján s leste a Poprád királyának
kalandos utait.

A víz fölött lenge párák bontogatták szét szárnyaikat,
az éj misztikus sejtelmei betöltötték a homályt, egy-egy
felkerekedett szellőcske olykor föl is borzolta a folyó
csöndes tükrét. A levegő megtelt bús panaszszal, síró

*Zalaegerszege*n ennek ellenében valódi áldás lehetne a haltenyésztés, mert a lakosság nagy része a köz-élelmezés drágasága miatt nagyon is küzd a megélhetésért. A város rendelkezik haltenyésztésre alkalmas területtel, valamint a táplálásukhoz megkívántató vízzel is. A szükséglet a drágább élőanyagban bátran tehető naponként 50 kg.-ra, olcsóbb fajta friss halakban pedig 100 kg.-ra.

A czélszerű vasúti összeköttetés mellett a termelésnél még Szombathely, Kanizsa, sőt Sopron szükséglete is figyelembe vehető. Mindenekelőtt szakértőre lenne szükség, a részletek megállapítása végett.

Sáros vármegye területére eső *Kisszeben* város évi halszükséglete drágább élőhalakban 100 q, az olcsóbb fajta halakban pedig szintén ennyire tehető. Vállalkozó is akad, de a város is kész az értékesítést elvállalni s mivel erre alkalmasak viszonyai, valamint vasúti összeköttetése is, nincsen akadálya annak sem, hogy Eperjes, Héthárs és Nagysáros városok halszükséglete is innen elégíttessék ki.

Eperjesen az évi fogyasztás drágább halakból 40—50 q-ra, olcsóbb fajtákból pedig 30—40 q-ra tehető. Halgazdaság jövedelmezőségét nem ismerik, ennél fogva nincs is bizalom ilyen üzlethez. Halgazdaság létesítésére a város sem vállalkozik.

Ungmegyében Ungvár városban erősen érzik a húsdrágaságot, minél fogva a leginkább görög katolikus és zsidóságból álló lakosokra nézve a haltáplálék nagy jótétemény volna. Nagy keresletnek örvend e czikk ma is, csak hogy a kínálat oly csekély, hogy e miatt a majdnem undorító benyomást keltő szállítmányoknak is bőven akad vevőjük. Ugyanez áll a város környékére nézve is. Ez okból rendszeres haltermelés valósággal hivatást töltene be Ungmegyében. Ungvár városnak magának is van erre alkalmas területe s közéletének javítására maga is kész halgazdaságot létesíteni.

hangokkal és a merev tekintettel figyelő halász előtt egyszerre meglevenedett a sokszor látott szomorú kép: a tömör, nehéz homályból halvány alakok bontakoztak ki. A kik az élet nehéz keresztje alatt összeroskadtak: a törött szívűek, a bukottak, kétségbeesettek, a nyomorgók s a szerencsétlenek lelkeinek sápadt árnyai elshantak mellette. Kínos jajdulással, bűnbánó vezekléssel végtelen hosszú sorban követték egymást a hazajáró lelkek bolygó alakjai, kiket e folyó egykor magába fogadott s a kik az élet szenvedései elől itt keresték a megváltást, a halált.

A vérbéli halász ezért is szerette e határszéli vad folyót, e csöndes vízi temetőt, melyben megszámlálhatatlan a jeltelen sír, melyek megtévedett és szerencsétlen embereket fogadtak magukba, kikről mindenki gyorsan megfeledkezik s a kiket senki sem akar ismerni.

És aztán — megváltozott minden.

A fehérarajos víz tiszta fénye egyre tompult, valami sárgásszürke, átláthatatlan szín lepte el az ár tükrét. A hullámok siralmas jajszóval verődtek egymáshoz, a folyóból elcsukló zokogás tört fel, mely kegyetlen ridegséggel megmarkolta a halász szívét. A falvakat földre éhező bevándorlottak lepték el, mire a partokon pusztult a nagy fűzes. A fejsze... a kapa... csodás gyorsasággal végezte a gyilkos munkát.

És egyre szomorúbbak lettek a halászesztendők fordulói, a hullámokban is egyre ritkábban villant meg a tejes lazac biborszínű hasi oldala, mert a folyó királya az új vízzel nem barátkozott meg, elvándorolt a Dunajecbe, hol a régi életből egy piczulányi még van.

A halász csak akkor ocsudott fel, mikor lábai alól

Szükségletének kielégítésére legalább heti 3—4 q halra van szüksége, mely heti átlag jóval nagyobb bőjt és szüret idején. A szükségletnek $\frac{1}{3}$ -a drágább, $\frac{2}{3}$ -a ellenben olcsóbb anyagra vonatkozik.

Trencsén vármegyében *Trencsén* és *Zsolna* városok halszükséglete nevezetesebb. Előbbiben novembertől márcziusig havonként átlag 8—10 q fogy el, utóbbiban ennél is több, azonban pontos adatokat nem sikerült gyűjteni. Sem *Trencsén*, sem *Zsolna* város nem rendelkezik olyan területtel, melyen haltenyésztést berendezhetne, van azonban *Zsolna* melletti községekben fekvő uradalmakban ilyen hely s azok közül eddig már is két tulajdonos kért terveket.

Nyitra vármegyében *Nyitra* városnak van nagyobb halszükséglete, melyet a város gazdasági bizottsága 70—80 q-ra becsül. Ebből $\frac{2}{5}$ rész drágább élőanyag, $\frac{3}{5}$ rész ellenben olcsóbb fajta halakból áll. A *Nyitra* folyó mentén akad haltenyésztésre alkalmas terület, minek megállapítására, valamint a részletek tisztázására szakértő kiküldése szükséges.

Szokolca r. t. város évi halfogyasztása mintegy 40—50 mázsára tehető kizárólag olcsóbb fajta halakból. A városi tulajdont képező halászat bérlői hajlandók haltenyésztést is berendezni, a mire akad alkalmas terület. Raktárhelyet a város kész átengedni.

Az erdélyi vármegyékből szintén érkeztek idevágó jelentések, a melyek érdekesebbjeit a következőkben ismertethetjük.

Alsó-Fehérmegye területére eső *Nagynyed* város jelenti, hogy a lakosság halszükségletét saját területén kívánja termelni. *Gyulafehérvár* 35—45 q halat konzumál, kizárólag olyan halanyagból, mely olcsóbb a marhahúsnál. Tenyésztésre alkalmas területe nincs. *Abrudbánya* városnak nincsen sem alkalmas területe, sem halfogyasztó közönsége. *Vizakna* város sem bír megfelelő területtel. Csekély szükségletét *Nagyszébenből* fedezi.

kisiklott az a talaj, mely az ő különleges birodalma volt. A partokon erre ritkultak a daróczos egyszerű emberek, az öregek oda vándoroltak a hegyoldal nyárfái tövébe, a fiatalok pedig elmentek az óceánon túl új hazát keresni.

*

Mikor az iskola porát lerázva az élet kemény útjára léptem, régi hazámban új világra s új emberekre akadtam.

Mint valamikor régen, a kapu előtt most is várt valaki.

János, az egykori öreg, jó halászmesterem, pipázgatva ott ült a ház előtti kőpadon s várta érkezésemet.

Kopott sapkája mélyen a szemére volt húzva, a bajsza, melyet ez alkalomra kifent, jobboldalt felkunkorodott, baloldalt meg lelógott, fogai között régi kurta pipáját szorongatta, melyből a dohány karcos füstje apró foszlányokban szállingózott fölfelé. A haját megfehéřítette a kor kemény dere, az egykori daliás alakja meggörnyedt, réveteg tekintetéből pedig valami megnevezhetetlen, mély fájdalom sugárzott ki.

Megráztam a jobbát s a szeretet bizalmas hangján megszólítottam:

— Hogy van édes öregem?

János rám szögezte tekintetét, mely minden szónál többet beszélt, kezével gyöngén legyintett s ez a kézmozdulat volt a legszomorúbb felelet.

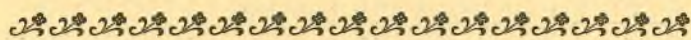
Letelepedtem a padra.

Szóltanul, síri csöndben sokáig üldögéltünk egymás mellett, a tekintetünk ott révedezett a távoli erdők pere-mén, gondolataink pedig ott kalandoztak az édes múltban, mely tele van szöve napsugárral, verőfényvel s felejthetetlen emlékekkel.

Csikmegyében Csikszereda város előljárósa az azt jelenti, hogy a városnak nincsen halaspiacza, s a lakosság halszükségletét a vidéki árúsítótól szerzi. Halárúsításra vállalkozó nem akad s a város csak saját kezelésében oldhatná meg úgy a termelést, mint az értékesítést, mire nézve megfelelő szakszerű útmutatás alapján esetleg vállalkozna is.

Fogarasmegyében Fogaras nagyközségnek van mintegy 70—80 q halszükséglete. Ennek ellátására ma vállalkozó alig akad, de megfelelő anyagi támogatás mellett hajlandó a város arra vállalkozni.

Nemo.

A hal, mint a népek polgárosulásának és hatalmának alapja.

IV.

A csendes-tengeri lazac legnevezetesebb válfaja a *quinnat*. Ennek ivási ideje nagyon különböző. A Mc. Cloud és Sacramento folyók forrásainál a nyári vándorok júliusban rakják le ikráikat, lentebb a víz medrében augusztus és szeptember között. Jön egy más raj is a folyón fölfelé őszszel, ezeknek ivási ideje november és december.

A lazactábor előőrsei a Columbia folyót márciusban érik el s áprilisban és májusban már milliósámra kezdik meg a lazacok vándorlásukat a folyó torkolatán fölfelé. Májusban és júniusban Alaskáig jutnak el, s a Yukkon folyót rövidesen hagyják magok mögött.

Fókák és más tengeri ragadozók leselkednek azonban a folyók torkolataiban a lazacokra, hogy megtámadják őket. De a folyóban benn aránylag biztonságban vannak természetes ellenségeiktől, habár a vidrák és halászmadarak itt is sokszor fenyegetik életüket.

A lazac-halászat egyike a legfontosabb halászati ágaknak. Sok mindenféle eszközzel fogják őket a folyón fölfelé vándorlásuk, közben hálókka, varsákkal, kerékgözsökkel, mely utóbbiak a columbiai halászatot különösen festőivé teszik.

Oly óriási tömegekben vándorol a lazac költözködési ideje alatt, hogy gyakran tonnasámra fogják, akkép, hogy egyszerűen egy lapos fenekű, mély járatú keréklapáttal ellátott halászcónakon rontanak közibük. A kerék lapátjai százsámra vetik fel a halat a vízből s dobják a hajó fedélzetére. Rögtön azután az egész fogást a dock-ok felé irányítják, a hol néhány percz múlva már a halak a hegyi források kristálytisza vizében megtisztítva várják a forgalomnak való átadásukat. A ki valaha figyelemmel kísérte az egész eljárást, kénytelen bevallani, hogy tisztább, étvágygerjesztőbb kezelést élelmi iparban képzelni sem lehet.

Ha tudjuk, hogy a lazacok különben egész Columbiáig felhatolnának s Idaho és Kootenay hegységei közt pusztulnának el, akkor okos dolognak kell itélnünk, hogy még vándorújuk kezdetén ejtik őket zsákmányul, a mikor husuk még tömött.

Hogy milyen hatalmas üzleti vállalat a lazacfogás Amerikában, mutatja a halászati bizottság 1906. évi jelentése, mely szerint a Csendes-tenger összes lazacfogása több mint tizenhét millió dollár értéket képviselt, melyből 13 millió dollár esik az Egyesült-Államok nyugati folyóira.

Az egyetlen hátrány a lazacfogásnál a hal ivadékainak elpusztítása, minthogy ívóhelyeikre való vándorlásuk közben fogják őket. Némely nyugati állam ezért eltiltotta a hálóval való fogást, mint a mely pusztítja a folyón fölfelé vándorló kis lazacokat is. A kormány szakértői azonban rámutattak arra, hogy a folyón felúszó kis halak csupán fejlődésükben visszamaradt him lazacok, a melyek már elérték növésük

Aztán minden előzetes megállapodás nélkül fölkelünk s elmentünk a Poprád partjához.

Ütközben megszólalt az öreg János. Halkan és sokat beszélt. A régi daliás idők véres csatáiról, a szabadságharc azon dicső 42 ütközetéről emlékezett meg, melyekben ő is keményen harczolt. Apró szeme megvillant, mikor Klapka nevét emlegette, a ki a szőnyi véres ütközet után a csatatéren feltűzte János mellére a vitézségi érmet.

Ahítattal hallgattam beszédét. Diákkoromban, ha a nagy idöket szóba hoztam, János mindig kitérően válaszolt. Most már kérés nélkül elmondott mindent.

Egyszer a vízre tereltem a beszédet, az öreg, mintha nem is hallotta volna kérdésemet, fiatalos hévvel és szeretettel csak tovább regélt.

A nagy kanyarulatnál megálltunk.

János elhallgatott.

Némán ott álltunk egymás mellett és én egyszerre csak azt éreztem, hogy valami megnevezhetetlen érzés ránehezedik mellemre.

— Nézzen körül fiatal úr — szólalt meg az öreg.

A kép, mely szemeim elé tárult, lesújtó volt.

A nagy füzesnek, mely nem is oly régen e helyen díszelgett, se híre... se hamva... Letarolták, kiirtották, a televényt pedig bevetették gabonával. A folyó e változást csöndesen tűrte, de mikor az emberek sikereiknek javában örültek, egyet gondolt s egy merész fordulattal nekivágott a partnak. Lassan, de biztosan alámosta a laza földet s mire az örvendezők felocsudtak, a szabályozatlan vad víz már az egykori füzes helyén hömpölygette hullámait.

De láttam még valamit!

Az egykori fehértrajos, édes beszédű kristályvíz helyett fénytelen fényű hullámok bús susogással iramodtak el előttem. Eltűnt tehát a régi szép víz, helyét egy másik foglalta el.

— Talán már mehetünk — szólalt meg János, szemeiben ott ragyogott két nehéz könnyesepp.

Búsan, szótlánul hazamentünk.

És két héten keresztül hiába kutattam át az egykori lazactanyákat, a kis műhalacska érintetlenül került ki a vízből, mert eltűnt a vidékről a folyó királya is...

Egy júliusi délutánon kertünkben a körtefa árnyékában heverésztem. A fű s a vad virágok nehéz illata elkábított, a terebélyes fa ezernyi levelének halk susogása pedig édes álomba ringatott.

Egyszerre csak valaki nagy zajjal költöget:

— Hé, fiatal úr, keljen már fel!

János térdelt mellettem s buzgón rázogatótt:

— Mi baj van öregem?

— Fogja gyorsan a halászbót és jöjjen.

— Hová?

— Lazacot hajszojni.

Mintha delejes áram érintett volna, úgy ugrottam fel a gyepről. Gyorsan összeszedtem halászszerszámaimat s vígan követtem az öreget.

— Beszéljen már — nógattam Jánost.

— A mult héten Hobgártra tolonczoltam egy csavarógót. Mikor a sehonnait a kisbíró átvette, egy kis beszédbe elegyedtem vele. A többek között meséli, hogy két héten át itt lebzelt a határban egy rengeteg nagy lazac. A ritka vendéget nap-nap mellett hajszozták,

maximumát, ellenben sohasem vesznek részt a költözéskészen álló fiatal halak, azok közül pedig, melyek a hálóból kimenekednek, sohasem kerül egy sem fogyasztásra. A szakértők kimutatták, hogy a törvényeket tehát úgy kell módosítani, hogy ezek a kicsiny növésű, serdült halak ne legyenek kizárva a fogás alól, miután a halászatnak mindenképpen érdeke, hogy ne engedjék ezeket az ivóhelyekre vándorló csapatokhoz csatlakozni.

Érdekesnek tartjuk, mint úgy ipari, valamint tudományos és sport szempontból rendkívül fontos és becses fejtegetést közölni az Egyesült-Államok halászati bizottsága véleményének idevágó részét.

„A lazaczhalászatot szabályozó állami törvények tekintetében, — így szól a szakértői vélemény — figyelembe kell vennünk egy körülményt. A kicsiny hímek nem alkalmasak sem természetes, sem mesterséges tenyésztésre s nagy számuk következtében hátrányosak az állami halgazdaságra nézve. Megannyi kárba vesztett értékes tápanyagot jelentenek.

„A jelenleg érvényben levő törvény tiltja az oly hálók használatát, melyek ezeket felfogják s azért azt módosítani szükséges, mivel nincsenek apró nőstények, az aprószemű háló nem érinti a tenyész-állományt.

„Az apró halak fogásának eltiltását célzó törvény csak akkor bír értékkel, ha az apró halak, fejlődőben levő halak. De az oceánból feljövő kis lazacok nem fejlődő halak. Egyetlen lazac sem tér vissza a sós vízbe. Egyedüli értékük, hogy annyi s annyi fonttal növelik a piacz készletét, vagy hogy az ivóhelyeken szaporítják fajukat.

„A nagy hal értékesebb a piacon, mint a kis hal, de a nagyobb szarvasmarha is többet ér a piacon a kicsinyénél s azért még se jutna eszébe egy tenyésztőnek se szebb marhát eladni s a hitványabbakat tartani meg tenyésztés céljaira.

„Előnyösebb lenne a lazacra, mint halfajra nézve

s tehát előnyösebb a halászatra nézve is, ha a jelenlegi minimális hálózemeket maximálisokká tennék. Egy kisszemű háló nem fog annyi nagy halat, a mi lehetővé tenné, hogy a nagyobb példányok elérjék az ivási helyeket. A lazac bizonyára romlani fog terjedelmében, ha a közepes és nagy terjedelmű halakat a piaczra viszik s csak a kisebbeket és kevés közepes nagyságúkat hagynak meg a tenyésztés céljaira.”

A lazaczhalászat fontosságáról bővebben felesleges szólni. Minden táplálékul szolgáló friss hal között a lazacnak van legesekélyebb csont hulladéka s húsa legnagyobb értékű az emberi táplálkozásra nézve. A „Perca lucio-perca“-nak például 46·8%-a csont s hőértéke fontonként 195 kaloria. A lazacból csak 5·2% a csont s kalóriája fontonként 1025. De a mi ezeknél fontosabb a halkedvelők szempontjából, az az, hogy húsa rendkívül jó ízű. Azért nagyon el is terjedt a lazac élvezete az egész világon. Anglia és Németország nagymennyiségű lazacot vásárol Amerikából. Az amerikai kivitel friss vagy feldolgozott állapotban évi 5—6 millió dollár értékű. Az összes többi, kivitelre szánt halfajok jelentéktelen mennyiséget képviselnek a lazac exportja mellett.

Különösen a fagyasztott lazac iránti emelkedő európai kereslet lett fontos iparág megteremtőjévé Nyugat-Amerikában. Sok lazacot oly folyamokban fognak, hol a meder nagysága nem alkalmas arra, hogy hűtő- és fagyasztó-raktárakat állítsanak fel a közelben. Azért hűtő-berendezésű hajók járnak a Csendes-tengeren, folyóról-folyóra, összegyűjtve a halfogásokat.

Mihelyt a lazacot megfogták és jég közé csomagolták, hőmérsékét többé nem változtatják. A hajók hűtőkészülékeiről egyenesen refrigeratorokba rakják a vasúti kocsikon s azokról ismét a hajók hűtőkészülékeibe az Atlanti-tengeren való átkelésre. Londonban vagy Berlinben az előkelő vendéglőkben California, Oregon

végre megúnta a piszkálódást, fölszedte a sátorfáját s eltűnt a határból. Híz több sem kellett nekem! Addig kerestem ő kelmét, míg ma délelőtt a lipniki patak torkolatánál rá nem akadtam. Ott van a tanyája, Hej, fiatal úr, akkora lazacot még nem látott! Csakis olyan legény tud a kuresini gáton átvergődni, mint ez a nagy hal. Kemény munkánk lesz, no de majd csak megbirkózunk vele.

Az örvendéses hír végtelenül fölgyullasztott, meggyorsítottam lépteimet, de az öreg jóindulatúan marasztalt:

— Lassabban, a csikóim már leszoktak a futásról!

Egy ideig csak elballagtam mellette, de aztán szinte észrevétlenül megelőztem az öreget, aki erre csöndesen dűnnyögte:

— Türelem, fiatal úr! Kár lesz elhamarkodni a dolgot!

Megállt, a pipáját megbirizgálta, ez természetesen lassan történt s így az öreget szépecskén meg kellett várni.

Csöndes poroszkálás után elértük a lipniki patakot. Az erős halászzsinórt, a háromszoros selyemféregbelet s a kis műhalacskaát előkotorasztam, János mellett állva néztem a készülődéseket. Egyszerre csak megszólalt:

— Gyöngé ám ez a zsinór, elmén vele a nagy lazac!

— Hát akkor duplázzuk meg!

Az öreg készségesen segédkezett. Mikor a fonással elkészültünk, meglepődötten bólintott a fejével.

János a patak torkolatánál útba igazított:

— Álljon a balparti magányos fűzbokor mögé, ez egészen eltakarja. A lazac ott tanyázik a két víz összefolyásánál a fenéken.

A műhalacskaát a Poprád erős sodrába dobtam. Az ár elkapta s lesodorta az örvénybe. A halászzsinórt most a

patak felé húztam. E pillanatban, mintha dinamitbomba robbant volna fel, óriási sugarakban fölragyogott a víz.

— Most — hangzott János szava.

A horgonyelet fölrántottam. A zsinór megfeszült, a horgok valamin fönnakadtak.

Az öreg mellém ugrott s megragadta a zsinórt, erre a botot félredobva, én is megmarkoltam az ínt.

— A patak felé! A folyóból másképen nem húzzuk ki — hangzott ismét János figyelmeztetése.

A lábam bokáig süppedt a laza fővénybe, karomba a dupla halászzsinór mélyen bevágódott, János nyakán s homlokán ujjnyira megdagadtak az erek, arcát előntötte a pir, szakadásig húztuk a fönnakadt terhet, mely csak nem akart egy helyből kimozdulni.

Pedig a rengeteg hal nem is vergődött valami nagyon. Csak a testét görbítette félkörre, a víz erős sodra beléje kapaszkodott s így ellentállt minden rántásnak.

Perczeken át tartott a meddő küzdelem.

— Húzza a fiatal úr — biztatott János.

Teljes erőmből megrántottam a zsinórt, a következő pillanatban mind a ketten hanyatt vágódtunk. Fölugrottam.

Az óriási lazac a folyó felszínén villámgyorsan levezett s én szomorú szívvel megbámultam a rengeteg hal futását. Arczomat elfutotta a pir, mikor a víz árja elnyelte alakját.

A fővényen ott feküdt a kis műhalacska, hármashorogain pedig ott lógott a lazac alsó állkapcsának a fele. János fáradtan törülgette gyöngyöző homlokát.

— Elment... faképnél hagyott... — dűnnyögte akadozva az öreg.

Ez volt az utolsó lazac, melyet a Poprádban láttam.

vagy Alaska vizeiből fogott friss lazacot ehetünk mindennap s ez mutatja a modern halkereskedelem nagy arányait.

Ehhez képest Amerikában az értékes lazacfaj mesterséges tenyésztését is nagy eredménnyel üzik állami felügyelet alatt s annyira kitanulmányozták a fontos halfaj fejlődésének törvényeit, hogy fenyegető kipusztulásától nincs mit tartani. A kormány által alkalmazott szakértő természettudósok Rutter vezetése alatt 50 millió lazaczikrát költöttek ki egyetlen év alatt Kalifornia egyik halászati állomásán. A lazac mesterséges tenyésztése általában eredményesebbnek bizonyult a természetes módszernél. Elsősorban a tudósoknak nincs kedvük az ikrákkal magas vízeseiken kelni át, hogy megnehezítsék ezzel az ivadékok a tengerbe való visszasodortatását. Ahelyett a költetőállomások bő táplálékot szolgáltató vizekben vannak elhelyezve s oly pontokon, a honnan a Csendes-tengerbe való visszajutás a legcsekélyebb veszélyvel jár.

A lazaczikrát a dolog természete szerint a szülők elhagyják s az ikráknak tündöklő lazac-zsírja, ha ezrenként vannak felhalmozódva egy csomóban, már messziről megkülönböztethető. Gémek, vadlibák, darvak s más gázló-madarak, csukák és más halak egész faláit csalják ilyenkor ezek magokhoz, a melyek dúsan lakmároznak az ikrákon és ivadékokon. Különösen a mesterséges tenyésztésre szolgáló kísérleteknél megfigyelték a természettudósok, hogy ezek a ragadozó halak oly falánkul esnek neki az ikráknak, hogy a szó szoros értelmében torkig eszik magokat s megfulladnak.

Ha a mesterséges költést előbb kezdték volna, akkor nem pusztult volna ki sok amerikai folyó, mely az Atlanti-tengerbe ömlik s mely azelőtt lazac-folyó volt, holott ma már a lazac régóta távol marad vizeitől. Pedig a keleti folyók lazaczainál nem állottak volna a tudósok ugyanazon problema előtt, a lazac védelmé-

Íróasztalomban van egy kis fiók.

Egy erős selyem halászsínór, egy háromszoros selyemféregből s egy miniatűr kis műhalacska aluszsa ott csendes álmait.

Tanultlan éjjeleken, ha szemeimet kerüli az álom, e kis fiók mellett eltűnődöm a mult napsugaras álmán. Ilyenkor szemeim előtt megelevenedik a határszéli vad folyó régi vize... régi élete... És újból látom a Poprád egykori királyát: a lazacot, a mint holdvilágos nyári éjeken érdekes vadászatait űzi...

Valaki mindig ott várt a házunk előtti kőpadon...

A sapkája kaczkiasan félre volt csapva, deres bajusza kikenve, fogai között kurta pipát szorongatott s boldogan fújta a szűz dohány bódor füstjét, mintha az övé lett volna a széles szép határ...

Most már nem vár rám ott senki!

A kérlelhetetlen kaszás egyszer nagyot suhintott, mire János kezéből is kihullott a pipa... Megsirattam az öreg, mint tulajdon apámat. És sokan kérdezték:

— Mi van azon sírni való, hogy egy öreg ember meghalt?!

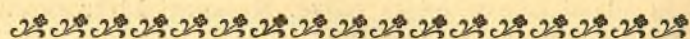
Igazuk volt; nem tudták, hogy ki és mi volt nekem János.

Es elszakadtam én is szülőföldemtől, most a gyárváros közsénfüstös nehéz levegőjében szomorú szívvel eltűnődöm a multon, azon a fényes álmon, mely tele van szöve napsugárral, verőfényvel s felejthetetlen emlékekkel.

ben, mint a nyugaton. Ugyanis különös, de igaz, hogy míg a Csendes-tengerbe ömlő folyók lazaczai rögtön a költés után elpusztulnak, eddig az Atlanti faj többször is költ. Egy további rejtély az, hogy a Csendes-tengeri lazac a keleti vizekbe helyezve át nem tenyészik. Történeti tény, hogy Uj-Anglia vizeit is hajdan sok lazac népesítette, holott ma 5%-ra sem lehetne tenni a Penobscotban amaz ikrák számát, melyek természetes állapotban az oceánt elérő lazacokat szolgáltatnak. Ellenben a haltenyésztés az ikrák 95%-át költeti ki s az ivadékok 75%-át juttatja egyéves korig. De a keleti lazacok is sokat szenvedtek a fókáktól, melyek annyira szorongatják a lazacokat, hogy Maine állam p. o. egy dollár díjat fizet minden fókabőrért. Ujabban a varsás halászok czirkálni kénytelenek hálóik körül a Penobscot-öbölben, hogy távoltartsák a tenger e farkasait.

V. S.

Az új bajor halászati törvény.

Amaz államok között, melyek a halászat és a haltenyésztés kultuszában vezetnek, joggal követel helyet magának Bajorország. A kormány, karöltve a társadalommal, mindent elkövet ezen termelési ág emelésére. Méltán érdekelhet tehát bennünket, minő eszközöket állít a halászat szolgálatába a bajor törvényhozás. Ott is vajudik a szakkörök által sürgetett törvény módosítás eszméje s tudósok és szakértők ugyancsak fogyasztják a tintát és papírost idevágó eszméik és nézeteik vitatásában.

Mint értesülünk, a bajor kir. belügyminiszterium ez irányban részletes javaslatot dolgoztatott ki s azt egy rövid indokolás kíséretében a mezőgazdasági tanács, országos halászati egyesület és valamennyi ipar- és kereskedelmi kamarának megküldte bírálat végett.

Bajorország tudvalevőleg bővelkedik olyan halasvizekben, a melyek úgy a nemes ragadozók, így a pisztráng, pérhal, galócza, szemling, tavipisztráng, süllő stb., valamint egyéb békés fajták, nevezetesen a ponty, czompó, márna és különböző keszegfajták tenyésztésére alkalmasak. Daczára ezen természetes előnyöknek, 3—4 évtized óta a halászat jelentékenyen hanyatlott s ma már legfeljebb 5 milliom márkára becsülik a halászattal kapcsolatos évi jövedelmet. A javaslatot kísérő indokolás szerint a hanyatlás okait részben a kultura, az ipar, a víziutak és a közegészség érdekében foganatosított állami tevékenységben, leginkább azonban a hivatásos halászok kiméretlen eljárásában keresik, a kik mit sem törődve megfelelő törzsállomány fenntartásával, kiméret nélkül üzték a halfogást.

A javaslat 8 szakaszra osztva foglalkozik a halászati törvény tárgyi és jogi részleteivel, valamint a halászat rendezett üzéséhez és a haltenyésztéshez, nemkülönben a halóváshoz megkívántató szabályokkal. Megállapítja nevezetesen a természetes és mesterséges folyómedrekben és árvizek kiöntéseiben üzhető halászati jog gyakorlását, hogy elejét vegye ama visszasságoknak, a melyek a szabad és a parti birtokosok részéről üzött halfogás tekintetében eddig fennálltak.

A halasvizek okszerű gazdasági kezelését előmozdítandó, lehetővé teszi a halászati jogosultaknak megfelelő terjedelmű területeken leendő társulását. Az ilyen közös használat rendszeresítésénél első sorban a tulajdonosok elhatározása iránytadó, azonban hivatalból is

megalakítható a társulat vagy szövetség, ha nem sikerül eme jogoknak a községek részére való átengedésével azok okszerű gyakorlását biztosítani. A parti ingatlanokhoz kötött halászatnak (Koppelfischerei) ama hátrányát, mely a tulságos szétdaraboltságból ered, azzal kívánja ellensúlyozni, hogy ezeknek további tagolását eltiltja, sőt korlátozza a halászati bérbeadás okából való felaprózást és megnehezíti a jogosítottak részéről adható engedélyek kiállítását.

A halászat közös őrzését, gazdasági kezelését és kihasználását, a halállomány szaporítását és védelmét célzó szövetkezetek alakításának előmozdítására a javaslat bizonyos kényszert is alkalmazni óhajt, a mennyiben megengedi, hogy a célba vett területen az érdekeltek többsége, a netáni kisebbséget kényszerítheti a szövetkezetbe való belépésre. E tekintetben azonos eljárást követ azzal, melyet a bajor vízjogi törvény a vízrendező társulatokra nézve megszabott.

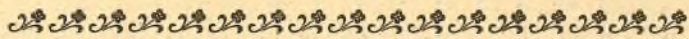
A halászat üzésének jobb ellenőrzése végett a halászat csakis halászjegyek ellenében és csakis hatóságilag hitelesített eszközök használatával szabad. A halász, illetve annak személyzeite pedig jogosítatik a parti birtokos érdekeinek kellő kíméletével a part használatára.

A halak szabad közlekedését hátráltató bajok megszüntetésére a folyót egész szélességükben elzáró vízművek tulajdonosai kötelezettek hallépcsők felállítására és fenntartására. Egyidejűleg gondoskodik a halaknak gépek, hajtóművek, valamint vízelvonásból eredhető károsodásuk elleni védelméről.

A halállomány fenntartása, valamint a teletetés sikerének előmozdítása érdekében *kíméleti* helyek fölállítását rendszeresíti. Végül pedig jogot ad a halászati jogosultaknak megfelelő korlátok között arra, hogy a halakra nézve veszedelmes állatokat megfoghatják avagy elejthetik, természetesen a vadászatra jogosítottak tulajdonjogi igényének épségben tartásával.

Az eljárás egyébként azonos az 1907. márcz. 23-án kelt vízjogi törvényben megállapítottal. Végül a büntető határozatok, valamint a szülők, a munkaadók és a munkásoknak mint halásznak felelősségére vonatkozó határozmányokról esik szó.

Observer.

Halaink halászati és tenyésztési szempontból.

Írta: Lakatos Károly.

(Folytatás.)

40. A **balin**. (*Kerekkeszeg*, *Blicca björkma*, *argyroleuca*.) Előfordul a Dunában és holtágaiban, a Tiszában, Zagyvában, Rábában, Drávában, Murában és Körösben, valamint a Fertő és Balatonban is. A lassabban folyó és az állóvizeket kedveli; a homokos és agyagos fenekű víz a fő eleme. Fenékhál. *Ívik* május és júniusban. Sásos, nádas partok sekélyes helyein ikrázik. Iváskor szinte bénult eszű s ilyenkor rostával is kimeríthető, sőt kézzel is fogható elővigyázatlansága miatt. A fejlettebb példányok később (június), a fejlettebbek korábban (május) ívnak s ivásuk alkalmas időjárás esetében gyors lefolyású, legfeljebb 3—4 napig tart. A közép- és kis példányok nem egyszerre, hanem külön-külön kb. egy heti időtávolságnyi különbséggel. Az ivás tapasztalás szerint hajnaltól kezdve reggelig tart, azután pedig „megáll”. Állítólag a kifejlett nőstény hal 100,000 nyi ikratartalommal bír. *Hossza* 20—30 cm., *súlya* legfeljebb 1 kiló. *Húsa* komisz, szálkás és gyakran

sok förtelmes féreg van benne. Csak a legszegényebb nép hala. Tógazdaságokban (kivált pisztrángos tavakban) haletetőnek nagyon beválik.

41. Az **őnhal**. (*Vadászkeszeg*, *Aspius rapax*.) A lassú folyású tiszta vizeket szereti. Főntjáró hal, de csak ha vadászik, ellenben pedig a mélyeken úszkál. Nem ritka. Van a Tiszában, Dunában, Marosban, Szamosban, Zagyvában, Sajóban, Rábában, Oltban, Latorczában, Murában, Krasznában, Körösben, Drávában, Ipolyban, Berettyóban, sőt még a Rákospataokban is. A Balatont és Fertőt is lakja. *Ívik* április és május hónapokban, de nagyon kedvező tavaszi időjárás esetén ivása márcziustól júniusig eltart. Iváskor a mély vizekből a sekélyesebbekbe vonul, a tavakból pedig az élő vizekbe. Ivása rendes körülmények közt igen rövid lefolyású s alig tart három napnál hosszabb ideig. A tejeshal ivás idején nagyon rühedzik. Az ivadék gyors növéstű, de nagyon kényes, miért is sok elpusztul. A Balatonban korábban ívik, mint a folyókban, a mennyiben kedvező időjárás esetén már márczius végén ívni kezd. Ekkor a partok felé siet, hogy a csuhának czafrás gyökereit, sászsombékot és nádtörödéket „megfürödjön”. Iváskor nem csapkod farkával, mint a ponty vagy keszeg, egyáltalában nem csinál nagyobb zajt, de a vízből való kiemelkedése mégis némi neszszel jár és erről a balatoni halász azt mondja, hogy „lohog” vagy „lohogik” az őn. Többnyire éjjel ívik. Ikrái jóval nagyobbak a süllőénél, majdnem a pontyévval egyenlő nagyságúak és szürkés színűek. Az ivófélben levő kifogott őn ijedtében ikráját és tejet előcsájtja, mely jelenséget csakis nála és a pontynál tapasztalták a halászok. Iváskor seregesen jár. *Hossza* a 80 cm.-t, *súlya* a 30 kilogrammot is eléri, rendszeresen azonban 6—7 kiló nehéz. *Húsa* kitünő, de alábbvaló a süllőénél. Inkább paprikásba való, mint sütni való hal, mert nem föl szét. Régibb halászati munkák azt ajánlják, hogy ha az őnt meg akarjuk főzni, nem szabad egyszerre forró vízbe (!) tennünk (!), hanem kezdetben hideg vízbe tegyük (hát természetesen!) és így a hús szétfoslását megakadályozzuk. Ha meg akarjuk sütni, előbb alaposan be kell sózni, sóval bedöngölni, azután pedig két óráig így állani hagyjuk és kitünő peccenyére teszünk szert. „Balatoni halászaink azt ajánlják, hogy minden szálkás hal sülvé jóízű, ha sűrűen megmetélve készítjük el (*Dr. Vutskits*),” Hát ezt a receptet minden magyar asszony ismeri és „megirdálás” (megmetélés) nélkül nem sűt semmiféle halat se. *Dr. Vutskits* nyomán megemlítem, hogy a balatoni halászok kétféle őnt különböztetnek meg: *csere őnt és sína őnt*. A *csere őn* barnább hátú, kurtább fejű, keményebb, zsírosabb és ízletesebb húsú, míg a *síma őn* laposabb, szélesebb, majdnem egészen ezüstösen fénylő, hosszabb fejű, de „*podvás*” húsú, kevésbé jóízű hal. A fiatal őnt „*őnkisz*”-nek, a már nagyobbakat „*őnborjú*”-nak, a még nagyobb, kúszekre vadászó őnöket „*tánczos őn*”-nek hívják. Ugyancsak a balatoni halászok szerint az őn a Balatonban 8 kilót is elérhet, de a nagyobbak már „*tánczolnak*”, azaz nem ugranak ki a víz színé fölé a kúsz utáni hajsájukban, a nagy őn tehát nem „puffanik”. Miután a süllő rovására élt, lévén annak táplálkozásában versenytársa, másrészt pedig mivel felnőtt korában még az apróbb süllőket sem kíméli: így közvetlenül és közvetve is *káros* a süllőállományra nézve.

(Folytatjuk.)

— TÁRSULATOK —

A Balaton halászati részvénytársaság ez évi rendes közgyűlését folyó évi augusztus hó 1.-én tartotta Siófokon Szabó Imre elnökletével. A határozatképesség megállapítása után felolvasták az igazgatóság által előterjesztett zárószámadást és jelentést, melyeket a közgyűlés a felügyelő bizottság javaslatához képest elfogadott s a felmentvényt minden irányban megadta. Az üzleti jelentés, továbbá a társulati mérleg, a veszteség- és nyereségszámla eképen szól: Tisztelet Közgyűlés! A lefolyt 1906—1907-ik üzleti év mérlege, egy jobb üzleti év eredményét képezi, mert szemben az előző évben elért 44379 K 27 f nyereségösszeggel, a jelenlegi mérleg 86834 K 94 f nyereségről számol be.

Ezen eredmény, melynek egyik főtenezője a téli halászat kihasználását lehetővé tett kedvező időjárás volt, különösen azért örvendetes, mert halfogásaink eredményéből alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy a Balatonban lényegesen szaporodtak a fogasféle halak. A halfogások éppen ezért értékesek voltak és ennek tulajdoníthatjuk azt, hogy habár halászati üzemünk mellékágai a most lefolyt üzleti évben kisebb eredményt értek is el, ez évi üzleti nyereségünk mégis lényegesen meghaladja az előző évit. A fogasféle halak most említett szaporodása teljesen igazolja a haltenyésztés tekintetében elfoglalt álláspontunknak és az ennek megfelelőleg általunk követett amaz iránynak helyességét, hogy a Balatonban a fogasféle halak tenyésztése mutatkozik egyedül eredményesnek és jövedelmezőnek. Ép ezért ezután is ezen halfaj szaporítása fogja haltenyésztési tevékenységünk főcélját képezni.

A mérleg szerint rendelkezésre álló és a mult évi áthozattal együtt 91944 K 07 f-t tevő nyereségösszeg felosztására nézve javaslatunk a következő:

A rendes tartalékalapnak alapszabályszerű növelésére fordítandó 4341 K 75 f, a rendkívüli tartalékalap növelésére 18000 K, a társasági alkalmazottak jutalmazására 3473 K 40 f, részvényeseinknek osztalékul részvényenként 50 K-át és így összesen 60000 K-át kívánunk kiadni, mely osztalék a 7. számú szelvény ellenében lesz kifizetendő, míg a jövő év számlájára 6128 K 92 f volna átirandó.

A nyereség felosztására vonatkozó ezen javaslatunkat, mely szerint tehát 1. Rendes tartalékalapra 4341-75 K. 2. Rendkívüli tartalékalapra 18000.— K. 3. Alkalmazottak jutalmazására 3473-40 K. 4. Részvényeseknek osztalékra 60000.— K. 5. Jövő üzleti év számlájára 6128-92 K. Összesen 91944-07 K. fordítandó, ajánljuk a t. közgyűlésnek szíves elfogadásra.

Mérleg számla *Vagyon*: 1. Pénzkészlet 100867-73 K. 2. Ingatlanok 107451-18 K. 3. Gőzhajók 102995-87 K. 4. Berendezések 172554-78 K. 5. Óvadékok 51976-25 K. 6. Folyó számla-követelések 21327-26 K. 7. Átmeneti tételek 1810-90 K. 8. Készletek 40785-39 K. Összesen 599769-36 K. *Teher*: 1. Részvénytőke 240000.— K. 2. Rendes tartalékalap 13195-35 K. 3. Rendkívüli tartalékalap 38476-45 K. 4. Értékesökkenési tartalékalap 130696-47 K. 5. M. kir. kincstár 60000.— K. 6. Óvadékok 13885-88 K. 7. Folyó számla tartozások 11571 14 K. 8. Mult évi nyereség áthozat 5109-13 K. 9. Nyereség az 1906/7. üzletévben 86834-94 K. Összesen 599769-36 K.

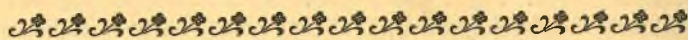
Veszteség- és nyereség-számla. *Tartozik*: 1. Haszonbér számla 48947-76 K. 2. Haltenyésztési számla 11337-96 K. 3. Munkabér számla 121601-95 K. 4. Gőzhajó üzem-számla 21397-94 K. 5. Árfolyamkülönbözeti számla 683-75 K. 6. Általános üzemi kiadások 84765-93 K. 7. Értékesökkenési számla 30000.— K. 8. Mult évi nyereség-áthozat 5109-13 K. 9. Nyereség az 1906/7. üzletévben 86834-94 K. Összesen 410679-36 K. — *Követel*:

1. Mult évi nyereség-áthozat 5109-13 K. 2. Jövedelem 405570-23 K. Összesen 410679-36 K.

Végül kiegészítették a felügyelő-bizottságot egy rendes és két póttagot választván e célra, mire a közgyűlés az igazgatóságnak és alkalmazottaknak eredményes tevékenységükért kifejezett köszönetnyilvánításával véget ért.

Az Olt folyó halászati jogtulajdonosai a társulatalakítás ellen. Az Olt folyónak Fogaras vármegye területén fekvő szakaszán érdekelt halászati jogtulajdonosokat július 4-ére hívta össze alakuló közgyűlésre a megye alispánja. A nevezett vízterületet a földművelésügyi miniszter olyanak nyilvánította, a melyen a halászat jövőben csakis társulati úton gyakorolható, azaz ha a társulat nem alakul is meg, ott többé önállóan senki sem gyakorolhatja halászati jogát, de a törvény értelmében az egyöntetű okszerű halászat biztosítására az egész vízterület hatósági rendelkezés alá kerül. Az érdekeltek a gyűlés folyamán erről kellő felvilágosítást nyertek, miután azonban nagy többségük nem személyesen jelent meg, de mint megannyi kisbirtokost az illető község előljárósága képviselte, a melyeknek már meg volt a határozott utasításuk, egy-két jelenlevő nagyobb birtokos kivételével mind a társulattá alakulás ellen szavaztak. A szélteben elharapódzott orvhalászat miatt pedig nagyon is szükség van itt valami úton-módon rendet teremteni. m.

Társulatalakulási mozgalom a Bodrog folyón. A Bodrog folyó halászati jogtulajdonosai augusztus 3-án jöttek össze újból Sátorajauhelyben a halászati társulat megalakítása végett. A megjelentek kimondották, hogy elvben a társulattá alakulás mellett vannak, szükségesnek tartják azonban a távol levő, nagy területekkel érdekelt halászati jogtulajdonosok véleményét is meghallgatni az alapszabályok s üzemterv megszerkesztésénél, a mely célra egy albizottságot küldött ki a közgyűlés. m.

— VEGYESEK —

Halakat hosszabb ideig tartani rendszeren jégen szokták. Csakhogy a jég olvadó leve, különösen melegebb időben, kilugozza a hal húsát s a baktériumok tenyésztésének is kedvez. A leghelyesebb, ha a halat előbb kiszígereljük, szálványait (kopoltyúit) kiszedjük s belsejét sörtekefével jól kitisztítjuk, aztán sósvízzel kimossuk. A halat aztán bőven szabott pergamenpapírba csavarjuk úgy, hogy levegő, víz hozzá ne érhesen; így teszszük aztán jég közé. Az így elhelyezett hal napokig, sőt két-három hétig is teljesen frissen eláll.

Kísérletek idegen halfaj meghonosítására. Ez évi költési idényben a hercegovinai „Trotta“ pisztráng-ikra költésével két halászati társulat területén történt kísérlet. Az egyik a „Zólyomvármegyei Halászati Társulat“, az itt elért eredményről azonban még nem kaptunk hírt, a másik a „Poprádvölgyi Halászati Társulat“, a hol a szepesszombati költőházban a társulat ügybuzgó igazgatója saját maga végezte a kísérletet. Az említett halfaj ikrájából a szepesszombati költőházba 10,000 db érkezett és pedig látszólag elég jó állapotban; romlott mindössze 58 db volt közöttük. A vízbehelyezés után azonban, az első héten, különösen rendkívüli mértékben pusztultak az ikrák, úgy, hogy csupán 5700 db ivadék lett a 10,000 ikrából. A kelés és az ivadék fejlődése, összehasonlítva a többi pisztrángfajták (sebes pisztráng, szivárványos pisztráng stb.) fejlődésével, igen lassan haladt előre s az ivadék mindvégig igen gyenge és kényes természetű maradt s így nem sok reményt lehet fűzni a szabad vízbe kibocsátott ivadék felnövekedéséhez. m.

Dr. LENDL ADOLF

állattani praeparatóriuma
Budapest, II., Donáti-utca 7. sz.

